

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันกองทัพบกมีความขาดแคลนกำลังพลสำรอง ประเภทนายทหารสัญญาบัตร กองหนุน นายทหารประทวนกองหนุนอัตราชั้นยศ จ่าสิบเอก แต่มีนายทหารประทวนกองหนุน อัตราชั้นยศ สิบเอกมากเกินไปความต้องการ เนื่องจากมียอดนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 จำนวนมาก แต่มียอดนักศึกษาวิชาทหารที่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะรองรับการบรรจุกำลังพลสำรองเข้าในบัญชีบรรจุกำลังประเภทกำลังพลสำรองขั้นต้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบกำลังสำรองของไทยในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาลักษณะเงื่อนไขการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ตลอดจนสาเหตุที่เป็นอุปสรรคทำให้นักศึกษาวิชาทหารตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการเพิ่มยอดนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นและเพียงพอต่อการเตรียมกำลังสำรอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ โดยใช้กำลังรบหลักที่ประกอบขึ้นด้วยหน่วยทหารประจำการและกำลังพลสำรอง โดยการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ทรัพยากรและเครื่องมือที่เหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของนักศึกษาวิชาทหาร มีความสำคัญที่จะศึกษาให้เข้าใจลักษณะเงื่อนไขที่ใช้ในการตัดสินใจของ นิสิต/ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 มีจำนวนน้อยที่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 โดยมีเงื่อนไขแรกคือการประเมินผลการรับรู้ในเรื่องการฝึกวิชาทหารที่ผ่านมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-3 ของนักศึกษาวิชาทหารมีการรับรู้เชิงบวกมากกว่าเชิงลบ อันได้แก่ ความประทับใจในประสบการณ์การฝึกวิชาทหารพร้อมกับเพื่อน ๆ ความคาดหวังในงานพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันอุดมศึกษาว่าตนเองแต่งกายเครื่องแบบทหารชุดปกติขาวถือกระบี่ มีคำนำหน้าชื่อ ว่าที่ ร้อยตรี ซึ่งนำความภาคภูมิใจมาสู่วงศ์ตระกูลและตนเอง ได้รับสิทธิของกำลังพลสำรองประเภทนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน การมีเครือข่ายเพื่อน ๆ นักศึกษาวิชาทหารจากต่างสถาบัน ซึ่งการรับรู้เชิงบวกของนักศึกษาวิชาทหารอยู่เหนือความรู้สึกการรับรู้เชิงลบในสิ่งที่ขาดแคลนของกองทัพบกที่มีต่อการฝึกวิชาทหารหลักสูตรอย่างย่อได้ ประเด็นที่สอง คือ ความพร้อมของตัวนักศึกษาวิชาทหารต่อการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ควบคู่กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีเนื้อหาวิชาที่ยากขึ้น จำเป็นต้อง

รักษาผลการศึกษาก่อนเฉลี่ยให้อยู่ในระดับที่ดี โดยไม่ให้วิชาทหารเป็นภาระมากเกินไป มีความสะดวกในเรื่องการเดินทางมาเรียนวิชาทหารที่ศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มีความพร้อมที่จะเตรียมเอกสารและรูปแบบสำหรับการสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ได้รับการสนับสนุนทั้งในเรื่องของการเงินและกำลังใจจากผู้ปกครอง ซึ่งการตัดสินใจนี้อยู่ภายใต้สภาวะช่วงการปรับตัวเป็นนิสิต/นักศึกษาใหม่ของสถาบันจึงมีกิจกรรมมากมายเข้ามาในชีวิต ที่อาจทำให้ลืมเรื่องการศึกษาคือวิชาทหารชั้นปีที่ 4 หากได้รับการประชาสัมพันธ์ที่ดีและเข้าถึงกลุ่มนิสิต/นักศึกษาใหม่ จะช่วยเพิ่มจำนวนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ซึ่งทางเลือกของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 มีด้วยกัน 4 ทางเลือก คือ ทางเลือกที่ 1 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ทางเลือกที่ 2 เลื่อนการตัดสินใจ หรือตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 จนกว่าตนเองจะมีความพร้อม ทางเลือกที่ 3 ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 หรือจนกว่าตนเองจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเพียงพอ ซึ่งมีโอกาสตัดสินใจศึกษาต่อ ทางเลือกที่ 4 ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาต่อ จากแนวทางเลือกทั้งสี่จะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับกำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับทางเลือกที่นักศึกษาวิชาทหารตัดสินใจ

สาเหตุที่เป็นอุปสรรคทำให้นิสิต/นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ผู้ที่เป็นนักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อย คือ 1) สาเหตุนโยบายการฝึกวิชาทหาร 2) สาเหตุของระบบการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ภายใต้วงภาวะความกดดันในการปรับตัวของนิสิต/นักศึกษาใหม่ 3) สาเหตุความพร้อมของตัวนักศึกษาวิชาทหารเองที่เรียนวิชาทหารควบคู่กับการเรียนในระดับอุดมศึกษาไม่สอดคล้องกัน ซึ่งนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ปกครองของนักศึกษาวิชาทหาร อาจารย์ ประชาชน ทหารประจำการ ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการได้รับสิทธิในการยกเว้นการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ซึ่งส่งผลต่อนโยบายของกองทัพบก ในเรื่องระบบการฝึกวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 เป็นหลักสูตรอย่างย่อ จึงมีการปรับลดงบประมาณการฝึก เนื้อหาหลักสูตรชั่วโมงการฝึก การสนับสนุนทางอาวุธยุทโธปกรณ์ กระสุนปืน เครื่องช่วยฝึก จำนวนครูฝึกและครูผู้ช่วยมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหารที่มีจำนวนมากทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ของศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีความขาดแคลน ทำให้มีผลต่อการประเมินการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ โน้มเอียงในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก ส่วนสาเหตุของระบบการสมัครนักศึกษาวิชาทหาร การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและรายงานตัวของไม่ทั่วถึง ซึ่งน่าจะสร้างความสนใจด้วยแผ่นป้ายขนาดใหญ่ประชาสัมพันธ์ตามจุดสำคัญของสถาบันการศึกษา ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะแนวที่เพียงพอ สาเหตุความพร้อมของนักศึกษาวิชาทหารต่อการเรียนวิชาที่ยากมากขึ้น มีการฝึกงาน การ

ทำงานเพื่อหารายได้เสริม การอยู่ภายใต้กรอบระเบียบวินัยของทหาร และต้องให้ได้ผลการศึกษาเกรดเฉลี่ยที่ดี ซึ่งการศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ไม่เอื้ออำนวย เช่น การฝึกวิชาทหารทุกวันอาทิตย์ จำนวน 20 สัปดาห์ ซึ่งสาเหตุที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อระบบการผลิตกำลังสำรองซึ่งเราควรนำมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อเปลี่ยนกรอบแนวความคิดใหม่ว่า “การสร้างนักศึกษาวิชาทหารที่ดีเพื่อเป็นกำลังรบ สามารถรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารประจำการได้จริง เพื่อการผลิตกำลังพลสำรองที่มีทั้งคุณภาพ และเพียงพอกับความต้องการของกองทัพบก” ซึ่งผลของการปรับกรอบแนวความคิดใหม่ มีผลต่อกรอบนโยบายของกองทัพบก ในเรื่องระบบการฝึกวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 ให้เป็นหลักสูตรที่สมเหตุสมผลมากขึ้น และต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

แนวทางในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย ซึ่งเป้าหมายที่ได้ทำการศึกษา ก็คือ พ.ศ. 2551 การเพิ่มยอดนิสิต/นักศึกษาปีที่ 1 และศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 เท่ากับจำนวน 20,384 นาย พ.ศ. 2552 เพิ่มยอดนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 7,389 นาย และเป้าหมายการรับนักศึกษาวิชาทหารชายชั้นปีที่ 1 เป็น 90,092 นาย ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนระบบการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร ระบบการศึกษาวิชาทหาร ระบบการประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาทหาร โดยมี 4 ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับทางเลือกการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 อันประกอบด้วยยุทธศาสตร์การสร้างแรงจูงใจ โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 และการให้โควตาการเข้าเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนนายสิบทหารบก ยุทธศาสตร์การเพิ่มความพร้อมและลดอุปสรรคของนักศึกษาวิชาทหารในขณะตัดสินใจเรียนต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เช่น การขยายเวลาการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารชายชั้นปีที่ 4 การเพิ่มทางเลือกให้แก่ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 สามารถเลือกระบบการฝึก 10 วันต่อเนื่องในช่วงปิดภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเหมาะสมกับนิสิต/นักศึกษาในระบบที่ต้องเข้าเรียนในห้องตามตารางเรียน การให้สิทธิลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการเดินทางรถประจำทางในวันที่มาเรียนวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ยุทธศาสตร์การสร้างจิตสำนึกเชิงบวก โดยการแนะแนว ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา การประชาสัมพันธ์ การให้นักศึกษาวิชาทหารได้ชมสาริต การฝึกภาคหมู่ ตอน หมวด และสุดท้ายคือยุทธศาสตร์การพัฒนาปรับปรุงระบบการฝึกวิชาทหาร เช่น การคัดเลือกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 เพิ่มการสอบวัดความรู้เกี่ยวกับทัศนคติการเป็นกำลังพลสำรองของชาติ การยกฐานะวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เป็นวิชาเลือกเสรีในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทั้ง 4 ยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยบัญชาการกำลังสำรอง ศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจำเป็นต้องนำไปประยุกต์ปรับใช้ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละ

ละพื้นที่ แต่ละสถานศึกษาวิทยาทาน โดยมีการวางแผนเครื่องมือและทรัพยากรให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ทั้งสี่ ได้แก่ สร้างนักศึกษาศึกษาวิทยาทานให้มีทั้งคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการ ของกองทัพ ครูฝึก ครูผู้ช่วย ผู้กำกับนักศึกษาศึกษาวิทยาทาน ซึ่งเป็นต้นแบบของนักศึกษาศึกษาวิทยาทาน ตลอดจนให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ พัฒนาระบบการศึกษาศึกษาวิทยาทาน สภาพห้องเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิทยาทาน การเพิ่มจำนวนศูนย์ฝึก/ หน่วยฝึกนักศึกษาศึกษาวิทยาทานให้ครอบคลุมตลอดจนทำระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน ให้หน่วยทหารใกล้สถานศึกษา สถานศึกษา วิทยาทานมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งผลิต ให้ความรู้กับนักศึกษาศึกษาวิทยาทาน มีสื่อของกองทัพช่วย เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของนักศึกษาศึกษาวิทยาทาน หาแหล่งรายได้จากผู้สนับสนุน อื่น ๆ เพื่อจัดหาอุปกรณ์ประกอบการสอน เครื่องช่วยฝึก ให้มีจำนวนที่พอเหมาะกับจำนวน นักศึกษาศึกษาวิทยาทาน

การศึกษาศึกษาวิทยาทานมีส่วนสำคัญที่จะช่วยหล่อหลอมเยาวชนจากทุกสถาบันการศึกษาให้ มีความสามัคคี มีอุดมการณ์ความรักชาติร่วมกัน การศึกษาศึกษาวิทยาทานชั้นปีที่ 4 และ 5 จะสร้างกำลัง พลสำรองที่เป็นระดับผู้บังคับหมวด รองผู้บังคับหมวด ให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ ตลอดจน ได้ฝึกคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีระเบียบวินัย การกล้าตัดสินใจ อดทนต่อความยากลำบาก ต้องฟันฝ่าอุปสรรคมากมายทั้งเรื่องการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่ต้องรับผิดชอบควบคู่กับการเรียน วิทยาทาน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของการฝึกวิทยาทาน หากใครไม่ได้สัมผัส หรือได้แต่ฟังเขาเล่าว่า ก็ จะขาดประสบการณ์เช่นนี้ แม้เวลาผ่านไปจะมีเงินทองมากมาย การจะมียศ “ว่าที่ ร้อยตรี” ก็ใช้จะ หาซื้อได้ ต้องสำเร็จการฝึกนักศึกษาศึกษาวิทยาทานชั้นปีที่ 5 และสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือปริญญา จึงจะได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งภายหลังจากสำเร็จ การศึกษา จะมีส่วนช่วยในการเพิ่มโอกาสทางเลือกในการสมัครงานในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วย สร้างเครือข่ายทางสังคมของนักศึกษาศึกษาวิทยาทานผู้มียศว่าที่ ร้อยตรี ถึง ว่าที่ พันตรี อยู่ทั่วประเทศ ทุกสาขางาน ทุกอาชีพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพบกควรจะให้ความสำคัญต่อการผลิต กำลังพลสำรอง ประเภทนักศึกษาศึกษาวิทยาทาน เพื่อเตรียมรองรับกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งอาจ กระทบต่อความมั่นคงของชาติในอนาคต

อภิปรายผล

ลักษณะเงื่อนไขที่ทำให้นักศึกษาศึกษาวิทยาทานซึ่งสำเร็จวิทยาทานชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิทยาทานชั้นปีที่ 4 และ 5 อยู่ด้วยกันสองช่วง คือ ช่วงแรก นิสิต/ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสำเร็จวิทยาทานชั้นปีที่ 3 ตัดสินใจศึกษาต่อ วิทยาทานชั้นปีที่ 4 กับช่วงที่สอง นิสิต/ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 2-4 ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสำเร็จวิชา

ทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 ซึ่งช่วงแรกควรให้ความสำคัญมากที่สุดเพราะจะมีผลต่อจำนวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนายทหารสัญญาบัตรมากที่สุด

ช่วงที่ 1 ลักษณะเงื่อนไขของการตัดสินใจของนิสิต/นักศึกษาชายชั้นปีที่ 1 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 นั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จชั้นปีที่ 3 ผลของการตัดสินใจได้มาจากการประมวลผลการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารว่ามีการรับรู้เชิงบวกมากกว่าเชิงลบ จากประสบการณ์การฝึกวิชาทหารที่ผ่านมาในชั้นปีที่ 1-3 กับการพิจารณาความพร้อมของนักศึกษาวิชาทหารในขณะที่กำลังตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อวิชาทหารควบคู่กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมีมิติทางความรู้ทางวิชาทหาร ความรู้ทางสายการเรียน การบริหารจัดการเวลา การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและรายงานตัวของนักศึกษาวิชาทหาร เครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหาร กำลังกายและจิตใจ การเดินทาง การเงิน เพื่อนร่วมเรียนวิชาทหาร การปฏิบัติตัวภายใต้ระเบียบวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร การได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง ทั้งนี้มิติความพร้อมขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญและน้ำหนักของการตัดสินใจที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การตัดสินใจอยู่ภายใต้เงื่อนไขทางด้านเวลาที่บีบบังคับเนื่องจากมีกิจกรรมมากมายสำหรับช่วงการปรับตัวของนิสิตใหม่ กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้การทำความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ที่ต้องปรับตัวเพื่อให้การเรียนทั้ง 2 ระบบ คือ การเรียนวิชาทหารและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสามารถปฏิบัติทั้งสองอย่างสอดคล้องประสานกันได้อย่างดี ไม่เสียทางใดทางหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายและเป็นบทพิสูจน์ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ได้เป็นอย่างดี

สิ่งที่สะท้อนผลการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารต่อการฝึกวิชาทหารที่ผ่านมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-3 ว่านักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่มีการประมวลผลการฝึกวิชาทหารที่ผ่านมาที่มีการรับรู้เชิงลบมากกว่าเชิงบวก นั้นหมายความว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ให้มีจำนวนที่เหมาะสม มีกระบวนการคัดเลือกด้วยการสอบวัดผลทัศนคติของผู้สมัครว่ามีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของนักศึกษาวิชาทหาร และหน้าที่ของกำลังพลสำรองในอนาคตอย่างไร ปรับแนวความคิดใหม่เกี่ยวกับการเป็นนักศึกษาวิชาทหารให้แก่ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจผิดอยู่ว่า นักศึกษาวิชาทหารผ่านชั่วโมงการฝึกน้อยจะมารบร่วมกับทหารประจำการได้อย่างไร โดยเปลี่ยนเป็นแนวความคิดใหม่ว่า ควรจะฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างไรให้มีคุณภาพเพียงพอจนเกิดความมั่นใจในการทำงานร่วมกับทหารประจำการทั้งยามปกติและยามประเทศชาติมีภัย เมื่อเราเปลี่ยนแนวคิดได้ดังนี้ มาตรฐานการฝึกวิชาทหาร แม้จะใช้ชั่วโมงการฝึกน้อยแต่ก็ฝึกอย่างจริงจังให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร อีกทั้งสติปัญญาของนักศึกษาวิชาทหารสามารถเรียนรู้ได้ไว ซึ่งจำเป็นต้องให้มาตรฐานการเลื่อนขั้นของ

นักศึกษาวิชาทหารมีความหมายถึงความเติบโตทางความรู้วิชาทหารควบคู่กันโดยใช้แบ่งเกรดในการเรียนภาคทฤษฎี เพื่อนำผลไปใช้เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาวิชาทหารให้ความสำคัญและสนใจเรียนวิชาทหารเพิ่มขึ้น พร้อมกับพัฒนาครูฝึก ผู้ช่วยครู หรืออาจนำกำลังพลสำรองที่สำเร็จทางสายครุศาสตร์มาช่วยสอนนักศึกษาวิชาทหาร โดยการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหมุนเวียนเปลี่ยนกันทุก 2 เดือน ซึ่งจะกระตุ้นความสนใจให้แก่นักศึกษาวิชาทหารรุ่นน้อง เพราะเมื่อครูฝึกมาจากนักศึกษาวิชาทหารเองแล้วย่อมมีความเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาวิชาทหารด้วยกัน ว่าเรื่องใดควรเน้น เรื่องใดควรผ่อน รู้จักว่านักศึกษาวิชาทหารมีปัญหาประเด็นใด จะได้ชี้แจงให้กระจ่าง อีกทั้งช่วยเพิ่มจำนวนครูฝึกให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหารด้วย ทั้งหมดเป็นการเพิ่มการรับรู้เชิงบวกให้แก่นักศึกษาวิชาทหาร

การพิจารณาความพร้อมของนักศึกษาวิชาทหารในขณะที่กำลังตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อวิชาทหารควบคู่กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมีมิติทางด้านความรู้ทางวิชาทหาร ความรู้ทางสายการเรียน การบริหารจัดการเวลา การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและรายงานตัวของนักศึกษาวิชาทหาร เครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหาร กำลังกายและจิตใจ การเดินทาง การเงิน เพื่อนร่วมเรียนวิชาทหาร การปฏิบัติตัวภายใต้ระเบียบวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร การได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง ซึ่งนักศึกษาวิชาทหารให้ความสำคัญและน้ำหนักในแต่ละมิติไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ประกอบการตัดสินใจ

ส่วนช่วงที่ 2 นิสิต/ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 มีลักษณะคล้ายการตัดสินใจชั้นปีที่ 4 แต่การประมวลผลการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านมามีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบเปรียบเทียบกับความคาดหวังของตนเองก่อนเรียนวิชาทหาร หากให้ผลเชิงบวกย่อมมีโอกาสที่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 กับพิจารณาความพร้อมในขณะตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารควบคู่กับภาระทางด้านการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับอุดมศึกษา โดยมีมิติการเรียนวิชาทหารกับผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กับมิติการบริหารจัดการเวลา โดยมีทางเลือกการตัดสินใจ 4 ทางเลือกเช่นกัน

ลักษณะเงื่อนไขของการตัดสินใจนิสิต/ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 ส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 ซึ่งขั้นสูงสุดของวิชาทหาร แต่บางกรณีก็ไม่ใช่เช่นนั้น อันเนื่องมาจากพฤติกรรมของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ผ่านการปรับตัวในระดับอุดมศึกษามา 1 ปีแล้ว การประมวลผลการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านมามีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบเปรียบเทียบกับความคาดหวังของตนเองก่อนเรียนวิชาทหาร หากให้ผลเชิงบวกย่อมมีโอกาสที่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 กับพิจารณาความพร้อมในขณะตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารควบคู่กับภาระทางด้านการศึกษาที่

สูงขึ้นในระดับอุดมศึกษา โดยมีมิติการเรียนวิชาทหารกับผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน กับมิติการบริหารจัดการเวลา นิสิต/ นักศึกษาอาจเลื่อนการตัดสินใจศึกษาต่อออกไป 1-2 ปี เพื่อความพร้อมแล้วจึงตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการตัดสินใจนิสิต/ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5

การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เกิดจากเงื่อนไขการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ กับความพร้อมของนักศึกษาวิชาทหารในขณะที่กำลังตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อวิชาทหาร ภายใต้ช่วงระยะเวลาของการตัดสินใจที่เป็น ช่วงเวลาทับซ้อนของการปรับตัวเป็นนิสิต/ นักศึกษาใหม่ของสถาบันอุดมศึกษา กับการสมัครและรายงานตัวเป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ซึ่งเมื่อนักศึกษาวิชาทหารอยู่ภายใต้ภาวะความกดดัน และความเครียดในการตัดสินใจทั้งสอง ย่อมเลือกหนทางที่ดีเหมาะสมกับตนเองที่สุด โดยมีด้วยกัน 4 ทางเลือกคือ ทางเลือกที่ 1 ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ทางเลือกที่ 2 เลื่อนการตัดสินใจ หรือตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 จนกว่าจะมีความพร้อม ทางเลือกที่ 3 ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมีโอกาสตัดสินใจศึกษาต่อ ทางเลือกที่ 4 ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาต่อ ซึ่งนี่คือเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4

สาเหตุที่เป็นอุปสรรคทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนน้อยมีลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น 2 ช่วงเวลา ช่วงแรก คือ นิสิต/ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 เพราะเข้าใจว่าการได้รับสิทธิในการยกเว้นการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ซึ่งแนวความคิดเช่นนี้มีอยู่มากในส่วนของผู้ปกครองของนักศึกษาวิชาทหาร อาจารย์ ประชาชน หรือแม้แต่ทหารประจำการก็มีแนวความคิดนี้เช่นเดียวกัน ซึ่งส่งผลต่อนโยบายของกองทัพบก ในเรื่องระบบการฝึกวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 เป็นหลักสูตรอย่างย่อ จึงมีการปรับลดงบประมาณการฝึก เนื้อหาหลักสูตรและชั่วโมงการฝึก ซึ่งระบบการฝึกวิชาทหารที่ผ่านมามีผลต่อการประเมินการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่โน้มเอียงในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก ซึ่งมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหาร เราควรนำมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อเปลี่ยนกรอบแนวความคิดใหม่ว่า “การสร้างนักศึกษาวิชาทหารที่ดี เพื่อเป็นกำลังรบ สามารถรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารประจำการได้จริง เพื่อการผลิตกำลังพลสำรองที่มีทั้งคุณภาพ และเพียงพอกับความต้องการของกองทัพบก” ซึ่งผลของการปรับกรอบแนวความคิดใหม่ มีผลต่อกรอบนโยบาย

ของกองทัพบก ในเรื่องระบบการฝึกวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 ให้เป็นหลักสูตรที่สมเหตุสมผลมากขึ้น และต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ในเรื่องของจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ของศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ความขาดแคลนงบประมาณการฝึกซึ่งเรื่องนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบการผลิตนักศึกษาวิชาทหารซึ่งจะเป็นกำลังพลสำรองของชาติในอนาคต นอกจากนั้นแล้วสัดส่วนจำนวนครูฝึกต่อนักศึกษาวิชาทหารไม่สอดคล้องกับการฝึกวิชาทหารให้มีคุณภาพ เรื่องของสภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึกและสิ่งอำนวยความสะดวกจะช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาวิชาทหาร ตลอดจนการจัดการหลักสูตรการฝึกวิชาทหารควรเน้นให้ความสำคัญทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นช่วงการฝึกปรับสภาพจากพลเรือนเป็นทหาร โดยจัดให้มีระบบการฝึกแบบต่อเนื่องไม่ใช่วันละ 4 ชั่วโมง เพราะจะเสียเวลามากในการทบทวนก่อนการฝึก ควรฝึกให้สามารถปฏิบัติได้จริง เนื้อหาในหลักสูตรวิชาทหารในชั้นปีที่ 3-5 ควรนำสถานการณ์ในปัจจุบันมาอภิปรายเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็น และเข้าใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ครูฝึกและผู้ช่วยครูควรได้รับการอบรมเพิ่มเติมทักษะและเทคนิคระบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึก ยุทโธปกรณ์และกระสุนปืน เพื่อสร้างทักษะการรบ และเกิดความมั่นใจในการใช้อาวุธประจำกายและอาวุธประจำหน่วย ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้ตัดสินใจในการศึกษาต่อวิชาทหาร ส่วนการจัดการและการประสานงานนั้นควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อศูนย์ฝึก/หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารทั่วประเทศ 35 แห่ง เพื่อความสะดวกรวดเร็วของการรับสมัคร และรายงานตัวของนักศึกษาวิชาทหาร ตลอดจนสามารถที่จะตรวจสอบประวัติและเอกสารสำคัญต่าง ๆ ซึ่งช่วยประหยัดเวลา นอกจากนี้ควรนำบุคคลชั้นนำของประเทศหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเคยเป็นนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 5 เชิญมาแนะแนวให้ความรู้แก่นักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบัน เพื่อให้เห็นประโยชน์ความจำเป็นในการเป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน สำหรับทัศนคติในแง่ลบของทหารประจำการที่มีต่อนักศึกษาวิชาทหาร จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรนำกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารที่มีความรู้ความสามารถพิเศษ มีความสมัครใจทำงานให้กับกองทัพบกโดยการเรียกพลเข้ามาฝึกวิชาทหาร ระยะเวลา 2 เดือน หมุนเวียนกัน โดยให้เข้ามาทำงานร่วมกับทหารประจำการ ซึ่งผลที่ได้้นอกจากการสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นกับทหารประจำการของกองทัพบกแล้ว และมีส่วนช่วยพัฒนากองทัพบก หากกำลังพลสำรองทำงานได้ดีควรมีแรงจูงใจโดยให้โอกาสในการบรรจุรับราชการทหารต่อไป หรือจัดหางานให้ในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน เพราะเป็นบุคคลากรได้ผ่านการพัฒนาเป็นทรัพยากรมนุษย์ให้มีขีดความสามารถพิเศษ มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีระเบียบวินัย จากที่กล่าว

มาทั้งหมดคือสาเหตุที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบบการฝึกวิชาทหารเพื่อการประเมินการรับรู้ของ นักศึกษาวิชาทหารให้เป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ

ส่วนสาเหตุที่นักศึกษาวิชาทหารไม่มีความพร้อมขณะที่ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปี ที่ 4 เป็นเรื่องที่น่าสนใจซึ่งเกิดจาก ระบบการสมัครนักศึกษาวิชาทหาร การประชาสัมพันธ์การรับ สมัครและรายงานตัวของนักศึกษาวิชาทหาร ไม่ดี ไม่ทั่วถึง ซึ่งน่าจะสร้างความสนใจด้วยแผ่นป้าย ขนาดใหญ่ประชาสัมพันธ์ตามจุดสำคัญของสถาบันการศึกษา ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะแนวที่ เพียงพอ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4

อีกทั้งความไม่พร้อมของตัวนักศึกษาวิชาทหารเอง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว ช่วงเป็นนิสิตนักศึกษาใหม่ที่จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของตนเองหลายเรื่อง ส่วนมากมี พื้นฐานความรู้ทางวิชาทหาร ไม่เพียงพอทำให้คิดว่าวิชาทหาร ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต ซึ่งที่จริงแล้ววิชากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ก็ มาจากทหารที่ไปทำสงครามชนะแล้วนำมาเขียนเป็นตำราทุกวันนี้ การเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น ผลการศึกษาเกรดเฉลี่ยจะเป็นเครื่องชี้วัดสถานภาพการเป็นนิสิต/ นักศึกษา หรือต้องพึ่งสภาพการ เป็นนิสิต/ นักศึกษา ซึ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษามีความยากมากขึ้นจะต้องใช้ความพยายามหมั่น ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ถ้าเกรดเฉลี่ยต่ำการศึกษาต่อวิชาทหารย่อมเป็นภาระมากกว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อวิชาทหาร เรื่องการบริหารจัดการเวลาเป็นสิ่งที่บริหารยากให้ สอดคล้องกัน ทั้งเรื่องตารางเรียน ตารางสอบในภาคการศึกษาของอุดมศึกษา กับตารางเรียน ภาคทฤษฎีและการฝึกภาคสนามวิชาทหารชั้นปีที่ 4 หลายคนไม่ได้เก็บรักษาหรือนำเครื่องแบบ นักศึกษาวิชาทหารมาจากบ้านและไม่ต้องการที่จะซื้อใหม่ หลายคนไม่ทราบว่านักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 4 และ 5 สามารถแต่งเครื่องแบบทหารชุดปกติกากีเกมเขียวคอพับแขนยาวได้ สำหรับการ ฝึกนั้นสภาพกำลังกายและสภาพจิตใจเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้วัดความสำเร็จของการฝึก การเดินทาง ระยะไกลจากศูนย์ฝึก/ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารสร้างความลำบากตลอดจนภาระค่าใช้จ่ายที่ เพิ่มขึ้น หลายคนไม่มีเพื่อนชวนเรียนวิชาทหารด้วยกันการมีชมรมนักศึกษาวิชาทหารของสถาบัน จะมีส่วนช่วยสร้างเพื่อนและกิจกรรมที่กองทัพบกควรให้การสนับสนุน การปฏิบัติตัวภายใต้ ระเบียบวินัยของนักศึกษาวิชาทหารอาจทำให้รู้สึกไม่อิสระ เหมือนถูกบังคับแต่จริง ๆ แล้วก็เป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ฝึกความอดทน สร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี การไม่ได้ รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองซึ่งควรประชาสัมพันธ์วิธีปฏิบัติที่ ร้อยตรีของผู้ที่สำเร็จวิชา ทหารชั้นปีที่ 5 เป็นต้น

การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 จะเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาวิชาทหารได้ฝึกวิชา ทหารที่ผ่านมาได้ผลการประเมินการรับรู้ของนักศึกษาวิชาทหารเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ทราบข้อมูล

การรับสมัครและรายงานตัวของนักศึกษา ตลอดจนนักศึกษาวิชาทหารมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อ วิชาทหารเพื่อไปช่วยเสริมคุณลักษณะพิเศษให้แก่ตนเอง ซึ่งการลดสาเหตุที่เป็นอุปสรรคใน การศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4

ช่วงที่สอง คือ ปัญหาเมื่อนักศึกษาวิชาทหารสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 แล้วตัดสินใจไม่ ศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 นั้นมีสาเหตุมาจาก ส่วนใหญ่ผลการศึกษาเกรดเฉลี่ยต่ำ การเรียนวิชาที่ ยากมากขึ้น การฝึกงานในช่วงเป็นนิสิต/ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 การทำงานเพื่อหารายได้เสริม ซึ่ง การศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 จะเป็นภาระ ส่วนมากจะเลื่อนการศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 5 ออกไปจนกว่าจะมีความพร้อมแล้วถึงศึกษาต่อจนจบ ซึ่งส่งผลต่อการผลิตกำลังพลสำรองประเภท นายทหารสัญญาบัตรกองหนุนของชาติในอนาคต

แนวทางในการกำหนดนโยบาย ที่จะทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวน เพิ่มขึ้น การดำเนินการใด ๆ จำเป็นที่ต้องมีแนวทางในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย ซึ่งเป้าหมายที่ได้ทำการศึกษา ก็คือ พ.ศ. 2551 การเพิ่มยอดนิสิต/นักศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสำเร็จวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3 และศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 เท่ากับจำนวน 20,384 นาย พ.ศ. 2552 เพิ่มยอดนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 ตัดสินใจศึกษาต่อ วิชาทหารชั้นปีที่ 5 เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 7,389 นาย และเป้าหมายการรับนักศึกษาวิชาทหาร ชายชั้นปีที่ 1 เป็น 90,092 นาย ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนระบบการรับสมัครนักศึกษาวิชา ทหาร ระบบการศึกษาวิชาทหาร ระบบการประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาทหาร โดยมี 4 ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับทางเลือกการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 อัน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การสร้างแรงจูงใจ โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 และการให้โควตาการเข้าเรียน โรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนนายสิบทหารบก ยุทธ ศาสตร์การเพิ่มความพร้อมและลดอุปสรรคของนักศึกษาวิชาทหารในขณะตัดสินใจเรียนต่อวิชา ทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เช่น การขยายเวลาการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารชายชั้นปีที่ 4 การเพิ่ม ทางเลือกให้แก่นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 สามารถเลือกระบบการฝึก 10 วันต่อเนื่องในช่วง ปิดภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเหมาะสมกับนิสิต/ นักศึกษาในระบบที่ต้องเข้าเรียนในห้องตามตารางเรียน การให้สิทธิลดหย่อนค่าใช้จ่ายในการเดินทางรถประจำทางในวันที่มาเรียนวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ยุทธศาสตร์การสร้างจิตสำนึกเชิงบวก โดยการแนะนำ ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา การ ประชาสัมพันธ์ การให้นักศึกษาวิชาทหารได้ชมสาริต การฝึกภาคหมู่ ตอน หมวด ภาคกองร้อย ภาค กองพัน และภาคกองพันผสม และสุดท้ายคือยุทธศาสตร์การพัฒนาปรับปรุงระบบการฝึกวิชา ทหาร เช่น การคัดเลือกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 เพิ่มการสอบวัดความรู้เกี่ยวกับทัศนคติการเป็น

กำลังพลสำรองของชาติ แบบธรรมเนียมทหารเบื้องต้น การยกฐานะวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 เป็นวิชาเลือกเสรีในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทั้ง 4 ยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยบัญชาการกำลังสำรอง ศูนย์ฝึก/ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจำเป็นต้องนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละพื้นที่ สถานศึกษาวิชาทหาร โดยมีการวางแผนเครื่องมือและทรัพยากรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทั้งสี่ ได้แก่ สร้างนักศึกษาวิชาทหารให้มีทั้งคุณภาพและเพียงพอับยอดความต้องการของกองทัพ ครูฝึก ครูผู้ช่วย ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นต้นแบบของนักศึกษาวิชาทหารตลอดจนให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ พัฒนาระบบการศึกษาวิชาทหาร สภาพห้องเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาทหาร การเพิ่มจำนวนศูนย์ฝึก/ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้ครอบคลุมตลอดจนทำระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน ให้หน่วยทหารใกล้สถานศึกษา สถานศึกษาวิชาทหารมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งผลิต ให้ความรู้กับนักศึกษาวิชาทหาร มีสื่อของกองทัพช่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหาร หาแหล่งรายได้จากผู้สนับสนุนอื่น ๆ เพื่อจัดหาอุปกรณ์ประกอบการสอน เครื่องช่วยฝึก ให้มีจำนวนที่พอเหมาะกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหาร ที่จะทำให้นักศึกษาวิชาทหารซึ่งสำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ พบว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบกำลังสำรองควรให้ความสำคัญกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 อันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในด้านกำลังรบ และการพัฒนากองทัพบกโดยการใช้กำลังพลสำรองเพื่อทดแทนกำลังประจำการ ขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในหลายมิติ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1.1 การให้ความรู้การรับราชการทหาร ความมั่นคงของประเทศ แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจการเป็นนักศึกษาวิชาทหารที่ต้องเป็นกำลังพลสำรองของชาติต่อไป

1.2 การเปลี่ยนกรอบแนวคิด “การฝึกวิชาทหารเพื่อสิทธิการยกเว้นการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ” เป็น “การสร้างนักศึกษาวิชาทหารที่ดี เพื่อเป็นกำลังรบ สามารถรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารประจำการได้จริง เพื่อการผลิตกำลังพลสำรองที่มีทั้งคุณภาพ และเพียงพอับความต้องการของกองทัพบก” ซึ่งส่งผลทั้งต่อความรู้สึกของทหารประจำการอย่างมากที่มีต่อนักศึกษาวิชาทหารทำให้การปฏิบัติ การฝึก การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพียงพอต่อการผลิตที่

จะทำให้ นักศึกษาวิชาทหารมีคุณภาพ ได้รับความไว้วางใจต่อการทำงานร่วมกับกำลังประจำการใน
อนาคต

1.3 ผลักดันการผลักดันร่างพระราชบัญญัติกำลังสำรองแห่งชาติ พ.ศ..... ซึ่งจะส่งผล
ดีต่อการพัฒนาระบบกำลังสำรองของชาติในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

2.1 การคัดเลือกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 โดยเพิ่มการสอบวัดทัศนคติ ความรู้
เบื้องต้นเกี่ยวกับการรับราชการทหาร หน้าที่ยกกำลังพลสำรอง เพื่อให้ได้ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปี
ที่ 1 ที่มีความตั้งใจเข้ารับการฝึกวิชาทหาร

2.2 การนำยุทธศาสตร์ทั้งสี่ คือ การสร้างแรงจูงใจ การเพิ่มความพร้อมและลด
อุปสรรคในตอนที่ยึดสนใจศึกษาต่อ การสร้างจิตสำนึกเชิงบวก การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการฝึก
วิชาทหาร โดยนำ 4 ยุทธศาสตร์มาใช้วางแผนบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับศูนย์ฝึก/
หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารแต่ละแห่ง เพื่อปรับปรุงระบบวิธีการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ให้
สอดคล้องเหมาะสมกับการเรียนควบคู่ในระดับอุดมศึกษา

2.3 ระบบการสอบวิชาทหารเพื่อเลื่อนชั้น ควรมีการประเมินผลการเรียนเป็นเกรด
สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการให้รางวัลการจูงใจศึกษาต่อวิชาทหาร และใช้เป็นเกณฑ์การคัดเลือก
บุคคลที่เหมาะสมสำหรับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

2.4 การเปิดโควตาการบรรจุรับราชการทหาร การบรรจุข้าราชการพลเรือน การ
บรรจุในภาครัฐวิสาหกิจให้กับกำลังพลสำรอง ประเภทนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้เห็นบทบาทที่
สำคัญของกำลังพลสำรองต่อการพัฒนาประเทศในทุกภาคส่วน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อขยายองค์ความรู้ใหม่ ทำความเข้าใจถึงความ
ปรากฏการณ์ทางสังคมของนักศึกษาวิชาทหารมีการประยุกต์แนวความคิดและวิธีการต่าง ๆ ในการ
จัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง การนำแนวคิดไปใช้จึงควรมีการวิจัยเพื่อการประเมิน อีกชั้นหนึ่ง
เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

3.1 การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ให้สอดคล้องกับ
ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งนิสิต/ นักศึกษามีพฤติกรรมและทัศนคติต่อความมั่นคงของ
ชาติเปลี่ยนแปลงไปภายใต้กระแสวัฒนธรรมโลก

3.2 การวิจัยเรื่องการประเมินผลการศึกษาวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อ
ความตั้งใจศึกษาวิชาทหารในระดับที่สูงขึ้น

3.3 จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาทหารหญิงแม้จะไม่มีกฎหมายมาบังคับเรื่องการเป็นทหารแต่เธอก็มีความเต็มใจที่จะเข้ามาสู่ชีวิตการเป็นทหารไม่แพ้ชาย ควรทำวิจัยเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาวิชาทหารหญิง ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มและสัดส่วนต่อนักศึกษาวิชาทหารชายเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิทธิหน้าที่ สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายยังไม่รองรับ โอกาสความก้าวหน้าในการเลื่อนยศในปัจจุบันไม่มี และการนำนักศึกษาวิชาทหารหญิงไปใช้ยังมีข้อจำกัด

3.4 การวิจัยเรื่องกำลังพลสำรองกับการเลื่อนยศทางทหาร ว่ามีอะไรทำให้เขาเหล่านั้นเต็มใจที่จะเสียสละเวลางานอันมีค่า มาฝึกวิชาทหารเพิ่มขึ้น แม้จะมีแรงเสียดทานจากนายจ้าง ผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นแนวทางการรับราชการของกำลังพลสำรองรุ่นต่อไป

3.5 การวิจัยเรื่องการทำงานร่วมกันระหว่างทหารประจำการกับกำลังพลสำรอง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนางานของกองทัพ กระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างทหารกับพลเมือง อันเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ การวิจัยเรื่องการเปลี่ยนค่านิยมใหม่ในการเป็นพลทหารกองประจำการกับการเป็นกำลังพลสำรองของชาติ